

Stärk den regionala utvecklingen med ett folkhälsoperspektiv

En god och jämlik hälsa i befolkningen är viktig för en hållbar samhällsutveckling. Därför är det betydelsefullt att stärka folkhälsoperspektivet inom många områden i samhället. Här får du som arbetar i en region fem råd om hur folkhälsoperspektivet kan stärka det regionala utvecklingsarbetet.

Människors hälsa och möjligheter i livet påverkas av livsvillkor, livsmiljöer, levnadsvanor och sociala sammanhang. Hälsa formas genom flera faktorer som finns där vi föds, växer upp, leker, lär, arbetar, har vår fritid och åldras. Förenklat blir befolkningens hälsa därför ett resultat både av individens egna val och av hela samhällets utformning. Folkhälsoområdet är brett och både beroende av och samspelar med många andra samhällsområden och aktörer.

Även om folkhälsan i Sverige är god överlag, är den inte jämlikt fördelad. Vissa grupper har fått en sämre hälsa och kortare medellivslängd. Befolkningens hälsa påverkar samhällets utvecklingskraft, robusthet och motståndskraft vid till exempel kriser.

Folkhälsoarbetet stärker hållbarhetsarbetet

Det övergripande målet för svensk folkhälsopolitik är att skapa samhällseliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälso- klyftorna inom en generation.

En ökad medvetenhet i det regionala utvecklingsarbetet om betydelsen av hälsa och goda livsvillkor för befolkningen stärker förutsättningarna för en hållbar regional utveckling.

Kunskap och erfarenheter från folkhälsoområdet kan även förstärka arbetet med den regionala utvecklingspolitikens strategiska områden. Särskilt "Område 1. Livs- världiga möjligheter till boende, arbete och välfärd i hela landet".

Läs mer om politikområdena:

[Folkhälsopolitik och regional utvecklingspolitik](#)

[Folkhälsa i de regionala utvecklingsstrategierna](#)

Folkhälsopolitikens ramverk (se faktaruta) kan bidra till att konkretisera det regionala utvecklingsarbetets sociala dimension av hållbar utveckling. Fokusområdena kan ge riktning och vara ett stöd i att prioritera, genomföra, samordna och driva på det regionala utvecklingsarbetet.

Om Sveriges folkhälsopolitik

Sveriges folkhälsopolitik har ett **övergripande mål** som ska nås innan 2048.

Till det övergripande målet hör åtta **målområden** som konkretiserar de samhällseliga förutsättningar som bidrar till en god och jämlik hälsa. De åtta målområdena är:

1. Det tidiga livets villkor
2. Kunskaper, kompetenser och utbildning
3. Arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö
4. Inkomster och försörjningsmöjligheter
5. Boende och närmiljö
6. Levnadsvanor
7. Kontroll, inflytande och delaktighet
8. En jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård.

Till varje målområde finns **fokusområden** som beskriver särskilt viktiga områden och sektorer att inrikta arbetet på. För en samlad uppföljning av folkhälsopolitiken finns 35 **kärnindikatorer**.

Mer om Sveriges folkhälsopolitik:

- [Folkhälsopolitikens mål, ramverk och genomförande](#)
- [Faktablad om folkhälsopolitiken och åtta målområden](#)
- [Folkhälsan i Sverige – Kärnindikatorer](#)
- [E-utbildning: God och jämlik hälsa för samhällets utveckling](#)

Att integrera ett folkhälsoperspektiv

Att integrera ett folkhälsoperspektiv kan å ena sidan handla om att stärka förståelsen för samspelet mellan det som påverkar hälsan, som livsvillkor, levnadsförhållanden och levnadsvanor, och å andra sidan olika regionala utvecklingsfrågor, uppdrag och verksamheter.

Det kan också vara att öka kännedomen om och hur det befintliga arbetet inom de här områdena och verksamheterna kan justeras så att befolkningens hälsa stärks.

Här presenteras fem råd om hur ni kan stärka folkhälsoperspektivet för att skapa synergier mellan det regionala utvecklingsarbetet och folkhälsoområdet. Det finns också en checklista som stöd i arbetet.

Formulera tydliga mål som inkluderar ett folkhälsoperspektiv

Om folkhälsoperspektivet integreras i det regionala utvecklingsarbetets övergripande mål synliggörs folkhälsa som ett strategiskt viktigt område. Perspektivet kan integreras som ett eget mål, som eget sakområde eller vara ett medel för att nå andra mål som också är viktiga för samhällsutvecklingen. När ni ska formulera eller revidera regionala mål kan ni hämta vägledning från den nationella folkhälsopolitikens övergripande mål, målområden och fokusområden. Med folkhälsa integrerat i tydliga mål inkluderas området automatiskt i arbetet med prioritering, analys och uppföljning.

Stärk folkhälsoperspektivet i befintliga strukturer

Att systematiskt se över strukturer och processer inom det regionala utvecklingsarbetet kan hjälpa för att integrera folkhälsoperspektivet där det ger mest strategisk effekt. Ta hänsyn till perspektivet i alla faser från behovsinventering, kartläggning och konsekvensbedömning, till förslag, prioriteringar och beslut. Det är centralt att se hur folkhälsoperspektivet kan utveckla, komplettera och förstärka pågående och planerat arbete. Det behöver inte betyda att det är mer som ska genomföras, utan snarare att det som redan görs justeras eller förstärks.

Gör analyser för jämlik hälsa

Att komplettera det befintliga analysarbetet med analyser med fokus på socioekonomi och jämlikhet i hälsa är ett sätt att integrera folkhälsoperspektivet. Att belysa skillnader i förutsättningar och villkor mellan olika grupper i befolkningen, och för olika platser inom en kommun, kompletterar medelvärden som annars kanske inte synliggör eventuella skillnader. Analyserna kan även följa upp hur ni fördelar, använder och gör insatser inom det regionala utvecklingsarbetet tillgängliga och attraktiva för olika grupper eller geografiska områden.

Läs mer om att mäta hälsa i praktiken:

[Att mäta ojämlikhet i hälsa i praktiken](#)

Synkronisera indikatorer för uppföljning

Att jämföra och synkronisera indikatorerna för uppföljning av det regionala utvecklingsarbetet, med kärnindikatorerna för folkhälsopolitiken, är ett sätt att integrera ett folkhälsoperspektiv. Det kan stärka kvaliteten och skapa en större samstämmighet i de regionala och nationella lägesbilderna och förenklar arbetet med att regionalt bygga vidare på de analyser och kunskapsunderlag som tas fram på nationell nivå. Synkroniserade indikatorer kan dessutom bidra till ömsesidigt lärande och utbyte av erfarenheter mellan aktörer och samhällsnivåer.

Läs mer om kärnindikatorer:

[Folkhälsan i Sverige – Kärnindikatorer](#)

[Statistik på kärnindikatorer på läns- och kommunnivå](#)

Använd befintlig folkhälsokompetens

God folkhälsokompetens finns i de flesta regioner. Att använda denna kompetens när de regionala utvecklingsstrategierna ska tas fram, genomföras och revideras är ett sätt att stärka folkhälsoperspektivet. Även vid analys, prioritering eller i konsekvensbeskrivningar är det viktigt att använda folkhälsokompetens för att rikta insatser efter behov. Annars finns risk för att vissa grupper marginaliseras eller ställs utanför utvecklingen och tillväxten. Ett sätt att integrera folkhälsoperspektivet ytterligare är att stärka kompetensen generellt om folkhälsa i den egna organisationen, och gärna tillsammans med andra samverkansaktörer.

Checklista som stöd i arbetet

Som stöd för att integrera folkhälsoperspektivet finns en checklista och en mall för åtgärdsplan baserad på de fem råden. Checklistan används för att ta fram ett utgångsläge i organisationen eller verksamheten för att identifiera var folkhälsoperspektivet saknas eller behöver förstärkas. Mallen är ett stöd för att göra en åtgärdsplan baserat på checklistans resultat för att omsätta arbetet till konkret handling.

Checklista och åtgärdsplan:

[Checklista och åtgärdsplan för ett stärkt folkhälsoperspektiv i det regionala utvecklingsarbetet](#)